

DIN CORESPONDENȚA LUI ION G. SBIERA CU VINCENTIU BABEȘ

ELENA PINTILEI

Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” Suceava

E-mail: elenapintilei84@yahoo.com

From the Correspondence of Ion G. Sbiera with Vincentiu Babeș

(Abstract)

Ion G. Sbiera remained connected throughout his life to the political movements that swept through Romanian society in the second half of the 19th century, being a keen observer of both national and international events. Out of concern for the vulnerable Romanian population in the face of dominant powers, Sbiera often expressed his views to those close to him, whether they were ordinary people, priests, teachers, academics, or politicians. Among the notable figures of the time to whom Ion G. Sbiera wrote – according to a letter signed by the scholar in 1889 – was the publicist Vincentiu Babeș, a founding member of the Romanian Academy and a politician who for many years fought to defend the fundamental rights of Romanians living in Transylvania.

Keywords: Chernivtsi, Bukovina, Austro-Hungary.

(Rezumat)

Ion G. Sbiera a fost conectat întreaga sa viață la mișcările politice care străbăteau societatea românească din cea de a doua jumătate a veacului al XIX-lea, fiind un fin observator al evenimentelor desfășurate pe plan național și internațional. Din grijă pentru românii fragili în fața puterilor dominante, nu de puține ori Sbiera își exprima opiniile în fața celor apropiați, fie oameni simpli, preoți, profesori, academicieni sau oameni politici. Între personalitățile vremii cărora Ion G. Sbiera le-a scris, așa cum arată una dintre scrisorile semnate de cărturar la 1889, se află și publicistul Vincentiu Babeș, membru fondator al Academiei Române și om politic care s-a angajat ani la rând să apere drepturile fundamentale ale românilor aflați în Transilvania.

Cuvinte-cheie: Cernăuți, Bucovina, Austro-Ungaria

De-a lungul vremii, paginile de corespondență aflate în arhive, în bibliotecile din țară ori străinătate, constituie valoroase izvoare și fac posibilă reconstituirea unor frânturi din viața culturală și politică a vremii. Mai mult decât atât, prin intermediul acestor resurse extrem de importante se creionează, într-o formă,

apreciem noi, brută, fără cenzură, într-o manieră sinceră și naturală, gândurile, impresiile, opiniile și aprecierile unor personalități de marcă ale intelectualității românești față de evenimentele pe care le trăiesc în timp real, așa cum este în cazul nostru.

Correspondența purtată de Ion G. Sbiera cu nume însemnate ale elitei românești reliefează interesul cărturarului de a difuza, într-un spațiu cât mai larg, volumele tipărite la Cernăuți; de a atrage publicații care să vină în sprijinul tinerilor români din Bucovina aflați în gimnaziu și universitate; de a înființa societăți și organizații menite a dezvolta societatea românească bucovineană pe plan cultural și social; de a disemina creațiile studenților români; de a atrage colaboratori pentru revistele literare tipărite la Cernăuți; de a achiziționa volume de specialitate, de a dezvolta colecțiile de carte mereu insuficiente în bibliotecile din Bucovina, de a împărtăși preocupările sale pe teren cultural și social, dar și aspecte din viața politică locală sau internațională.

Totodată, Ion G. Sbiera a fost conectat la mișcările politice care străbăteau societatea românească din cea de a doua jumătate a veacului al XIX-lea, și urmărea cu atenție cursul evenimentelor atât pe plan național, cât și pe plan internațional.

Aflat la Cernăuți, de multe ori Sbiera și-a așternut pe hârtie îngrijorările, durerea, nemulțumirea, cu tot atât de multă meticulozitate, cu cât nota feliicitările, împlinirile ori concretizările eforturilor fruntașilor români. Destinatarilor au fost cărturari, profesori, preoți, academicieni ori oameni politici.

Între personalitățile vremii cărora Ion G. Sbiera le-a scris, după cum arată una dintre scrisorile semnate de cărturar la 1889, se află și publicistul Vinčențiu Babeș (21 ianuarie 1821, Hodoni, Timiș, Austro-Ungaria – 22 ian. 1907, Budapesta, Austro-Ungaria), o figură reprezentativă a elitei intelectualilor din Banatul celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, membru fondator al Academiei Române¹, avocat, istoric, publicist, om politic care s-a angajat ca întreaga viață să apere drepturile fundamentale ale românilor aflați în Banat și Ungaria.

Scrisoarea² se află în Arhivele Naționale ale României, Filiala Cluj-Napoca, fiind parte componentă a Fondului personal *Vinčențiu Babeș, 1849–1919*, nr. 455 și a fost publicată – însă nu integral³ – în volumul *Correspondența lui Vinčențiu Babeș (Scrisori primite)*, ediție îngrijită de Mihail P. Dan și George Cipăianu, cu o prefață semnată de academicianul Ștefan Pascu.

¹ Din Banat, membri fondatori ai Academiei Române au fost desemnați Vinčențiu Babeș și Andrei Mocioni. Vezi: M.-N., „O carieră politică și culturală: Vinčențiu Babeș”, în „Convorbiri literare”, anul XLI, nr. 2, 1 februarie 1907, p. 241.

² Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Cluj (D.J.A.N.C.), Fond personal *Vinčențiu Babeș, 1849–1919*, Ion G. Sbiera către Vinčențiu Babeș [Mult stimat și iubite domnule Babeș!], nr. 455, f. 1–2v. (patru pagini).

³ *Correspondența lui Vinčențiu Babeș (Scrisori primite)*, prefață de acad. Ștefan Pascu, introducere, ediție îngrijită, note și comentarii de Mihail P. Dan și George Cipăianu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1976, pp. 222–224.

Aflat în slujba cauzei naționale, eforturile neîncetate ale lui Vinčențiu Babeș erau cunoscute în tot spațiul locuit de români. Din Franța, a primit propunerea de a colabora cu articole la ziarul „L’Europe”, prin intermediul cărora să facă cunoscute și pe plan internațional aspecte privind mișcarea națională a românilor. De altfel, membrii comitetului redacțional al ziarului⁴ și-au arătat intenția de a o sprijini, însă au solicitat efectuarea unui anumit număr de abonamente care să ajute la răspândirea publicației. În acest sens, publicistul și omul politic bănățean a făcut apel în rândul personalităților politice, dar și în acela al clericilor ori al intelectualilor români. Le va scrie preotului Miron Romanul (1828–1898), Mitropolit al Ardealului; avocatului Iuliu Coroianu (1847–1927), aflat în conducerea Partidului Național Român; profesorului Nicolae Oncu (1843–1914), cel ce va fi deputat în Parlamentul de la Budapesta și avocatului Coriolan Brediceanu (1846–1909), cel ce va fi deputat în Dieta Ungariei.

La Cernăuți, îi va scrie lui Ion G. Sbiera. Deși nu pomeneste numele revistei în scrisoare, cărturarul și-a manifestat „o mică îndoială”, găsim publicația, la o simplă lectură a unui număr apărut în luna decembrie a anului 1889, ca fiind o „foaie panslavistică care caută a deștepta și a întreține o solidaritate între toate semințiile slavice [...] a le predespune pre toate, și cu deosebire pre cele de la amiazăzi, a se pleca busduganului rusesc și conducerii lui, sau a le întruni sub o Austrie slavă”⁵. Un alt motiv care nu facilitează abonarea este faptul că la Cernăuți lipsește publicul avizat – spune Sbiera –, pentru oamenii de rând publicația fiind una inaccesibilă, întrucât puțini sunt cei care cunosc limba franceză. Cu toate astea, cărturarul solicită efectuarea unui abonament pentru șase luni și îl împuternicește pe Vinčențiu Babeș să facă demersurile necesare, doar ca să ajungă și în paginile unei publicații europene aspecte din greul românilor aflați în lupta pentru redobândirea identității naționale. Și pentru ca în viitor revista franțuzească să ajungă în mod gratuit la românii bucovineni, Sbiera a propus membrilor din redacția publicației sucevene „Revista politică”, administrată de renumitul avocat Matei Lupu – redactor responsabil și editor – să trimită regulat la Paris numerele tipărite la Suceava, ca mai apoi, să primească, la rândul lor, „L’Europe”.

Una dintre scrisorile adresate lui Ion G. Sbiera de Vinčențiu Babeș a fost datată 15/27 noiembrie 1889⁶. Cărturarul bucovinean nu întârzie cu răspunsul și, în 20 decembrie 1889, Ion G. Sbiera îi scrie lui Vinčențiu Babeș că l-a recunoscut „de îndată pre vechiul aparatoriu al cauzei naționale luptându-se și la bătrânețe cu statornicie și bărbăție, cu însuflețire juvenilă, pentru realizarea idealurilor sale: sdrobirea dușmanului secular și triumful cauzei naționale”⁷.

⁴ George Cipăianu, *Vinčențiu Babeș*, Timișoara, Editura Facla, 1980, p. 137.

⁵ D.J.A.N.C., Fond personal *Vinčențiu Babeș*, Ion G. Sbiera către Vinčențiu Babeș [Mult stimat și iubite domnule Babeș!], nr. 455, f. 1v. și f. 2.

⁶ *Loc. cit.*, f. 1.

⁷ *Loc. cit.*

În anul 1889, Ion G. Sbiera avea 53 de ani. În luna martie a aceluiași an împlinise trei ani de când, în calitate de profesor la Universitatea din Cernăuți, dobândise titlul de doctor în științe filosofice (15 martie 1886), ca recunoaștere a meritelor avute pe teren literar⁸. Tocmai firea lui încăpățanată i-a atras neplăceri, declarându-se un apărător al limbii române încă de la inaugurarea cursurilor sale în cadrul universității germane. Faptul că Sbiera se afla într-o situație delicată odată cu înființarea Universității de la Cernăuți și stabilirea limbii germane ca limbă oficială de predare a fost subliniat și în paginile publicației „Curierul de Iassi”, în 1876⁹, când avea să fie notat: „singura cauză din care d. I. G. Sbiera a rămas numai suplinitor al acestei catedre este că a refuzat de a ține în limba germană cursul său”¹⁰. În 1870, când poetul Dimitrie Petrino¹¹ a lansat un atac asupra lui Sbiera, Mihai Eminescu nu a rămas indiferent și a publicat la Pesta, în „Albina”, publicație condusă de Vincențiu Babeș, „O scriere critică”¹², prin care își exprima susținerea față de Aron Pumnul, Ion G. Sbiera și sistemul de scriere pumnulean implementat în Bucovina. De fapt, Eminescu a fost vocea studențimii române din capitala imperiului, tinerii, membri ai Societății „România”, catalogând broșura tipărită ca fiind neînsemnată.

Vincențiu Babeș, consilier la „Tabla Regească” în Pesta, era membru de onoare al Societății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina¹³. A fost propus la începutul anului 1865, ca și Aron Pumnul, în cadrul Adunării Generale a Societății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina, prezidată de Gheorghe Hurmuzachi. Conform Protocolului publicat în „Foaia Societății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina” (anul I, nr. 1, 2, 3, 1865, pp. 5–24), între personalitățile vieții culturale bucovinene erau prezenți și profesorul Ion G. Sbiera, împreună cu fratele său, preotul Nicolae Sbiera.

La aceeași dată, respectiv 11/23 ianuarie 1865, au fost numiți membri de onoare: Mitropolitul Andrei Șaguna, Mitropolitul Alexandru Sterca-Șuluțiu, senatorii George Barițiu și Timotei Cipariu; deputatul Andrei Mocioni; istoricii August Treboniu Laurian și Alexandru Papiu-Ilarian – fruntași ai Revoluției de la 1848; precum și „principii” poeziei românești, Vasile Alecsandri și Dimitrie Bolintineanu. Cu toții, după cum este consemnat în procesul-verbal, „se disting [...] prin înaltă pusăciune câștigată în urma capacitații lor și marilor merite pentru biserică, stat și națiune; sau prin a lor nume făimos, laudat și mărit între români pentru simțămintele, faptele, sacrificiile și succesele lor pentru cauza comună,

⁸ Vezi: „Familia”, anul XXII, nr. 6, 9 februarie/21 februarie 1886, p. 71.

⁹ „Curierul de Iassi”, anul IX, nr. 107, 29 septembrie 1876, p. 3.

¹⁰ Mihai Eminescu, *Opere. Publicistică 1870–1877*, vol. IV, ediție îngrijită de D. Vatamaniuc, București, Editura Național, 2010, p. 243.

¹¹ D. Petrino, *Puține cuvinte despre coruperea limbei române în Bucovina*, Cernăuți, 1869, p. 10.

¹² Mihai Eminescu, *O scriere critică*, în „Albina”, anul V, nr. 3, 7/19 ianuarie 1870, pp. 2–3; nr. 4, 9/21 ianuarie 1870, pp. 3–4.

¹³ George Cipăianu, *op. cit.*, p. 142.

sau prin a lor strălucită și folositoare activitate spirituală pentru conaționalii lor, sau în fine pentru a lor renumite opuri științifice și literare, isvoare nepieritoare de lumină, de mulțămire și de glorie pentru neamul românesc”¹⁴.

De altfel, Vinčențiu Babeș a semnat în 10 iunie 1865, alături de Anton Mocioni și Dionisie Păscuțiu, o adresă emisă sub egida „Asociației Naționale Arădene pentru Cultura Poporului Român”, prin care propune o colaborare cu societățile literare din Bucovina și Ardeal, pentru a întocmi o comisie de specialitate cu sarcina de a stabili regulile de ortografie pentru scrierea în limba română. Apelul a venit în urma Adunării Generale a societății din Arad, din ziua de 11/23 mai 1865 și a fost publicat¹⁵ în revista cernăuțeană „Foaia Societății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina”.

Ion G. Sbiera l-a întâlnit pe Vinčențiu Babeș la Academia Română, for în cadrul căruia s-au aflat, de mai multe ori, la aceeași masă a dezbaterilor. Vinčențiu Babeș se regăsea între personalitățile Secțiunii Istorice, fiind numit în 22 aprilie 1866. În 1883, când Societatea Istorică din Berlin solicita Academiei Române, prin intermediul lui Meyer, un raport cu aparițiile editoriale românești dedicate vieții literare și istorice a românilor, Sbiera, ca și Vinčențiu Babeș, a găsit potrivit ca raportul să fie întocmit de către un membru al Secțiunii Istorice. Tot în 1883, au fost membri¹⁶ în comisia de cercetare a raportului referitor la lucrările academice de peste an, alături de N. C. Quintescu. În 29 martie 1897 au participat împreună la dezbaterile pe seama lucrării semnate de lingvistul Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Etymologicum Magnum Romaniae*, ce întârzia să apară – întocmirea acestui dicționar al limbii române reprezentând una din cele dintâi misiuni ale Academiei Române –, iar în 1897, au susținut completarea colecției de carte a Bibliotecii Episcopiei Argeșului, în urma cererii semnate de Episcopul Gherasim Timuș al Argeșului, prin care se solicita, sub formă de donație, publicațiile tipărite sub egida Academiei.

Mai mult decât atât, așa cum arată procesul-verbal publicat în revista forului academic din 1893¹⁷, Vinčențiu Babeș s-a bucurat de experiența lui Sbiera atunci când a întocmit raportul pentru volumul *Dicționar latin-român* semnat de Dem. I. Pompiliu, depus pentru Premiul „Năsturel-Herescu”. Cărturarul a fost profesor de limba și literatura română în învățământul secundar, unde a activat aproape zece ani, iar în 1893 se împlineau alți 18 ani de activitate în învățământul universitar. Experiența literară a profesorului îl determină pe Vinčențiu Babeș să îl găsească pe Sbiera „deplin competent în asemenea chestiuni” și îi solicită

¹⁴ Vezi „Foaia Societății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina”, anul I, nr. 1, 2, 3, 1865, p. 18.

¹⁵ *Loc. cit.*, anul I, nr. 7, 1 iulie, 1865, pp. 166–169.

¹⁶ „Analele Academiei Române” (A.A.R.), Seria II, Tomul V, *Ședințele ordinare din 1882–1883 și Sesiunea Generală a anului 1883*, Secțiunea I, Partea Administrativă și Debaterile (P.A.D.), București, Tipografia Academiei Române, 1884, p. 36.

¹⁷ A.A.R., Seria II, Tomul XV, 1892–1893, P.A.D., București, Lito-Tipografia Carol Göbl, 1893, p. 297.

opinia critică, mai ales pentru faptul că volumul este un instrument de lucru destinat elevilor.

Împărtășeau aceleași idealuri și aspirau la izbândă în lupta pentru cauza națională, după cum însuși Sbiera îl asigura pe fondatorul publicației „Albina”¹⁸: „Suntem de acord în simțăminte, idei și aspirațiuni”¹⁹.

Sbiera așază pe hârtie, într-un mod detaliat, aspecte ale politicii naționale și internaționale, punând accent pe poziția și rolul românilor atât în Imperiul Habsburgic, cât și în Europa. Cărturarul evidențiază faptul că între Franța și Germania este „o ură neîmpăcată [...] și o rivalitate nespusă”²⁰, iar românii bucovineni „neconsolidați între noi, suntem în lupta pe moarte și vieță cu elementul slav care, favorit de jidanu-nemți pe față și pe ascuns face cuceriri înspăimântătoare și se extinde în mod nemaipomenit.”²¹

Neliniștea de acasă, frământările politice ce au pus stăpânire pe românii din Bucovina, îl fac pe Sbiera să pună vină și asupra boierilor membri în Dieta Țării, care se arată a fi slabi în fața imperiului, nereușind să le reprezinte interesele și să le găsească soluții nevoilor acute.

În acest sens, Sbiera îi va scrie lui Vinčențiu Babeș: „Cu aceștia însă nu mă prea întâlnesc în timpul de față, fiindcă nu aprob purtarea lor politică în dieta țării, căci nu este precum ar pretinde interesele noastre politice naționale, și fiindcă ei nici nu caută a se pune în coînțelegeră cu noi. Mitropolitul nostru, deși cu intențiuni bune, nu poate lucra nimică, parte fiindcă se crede pre sus de orice sfat nedependent și parte fiindcă este încurajat și sfătuit de oameni cari din neiscușință sau din rea-credință, îi paralizează acțiunea, sau îl împing pe căi cari îl compromit în fața guvernului și a publicului. După întoarcerea deputaților noștri de la Viena, pe timpul sărbătorilor, se proieptează niște consfătuiri. Vom vede, ori de se vor realiza și ce va mai ieși și din aceasta!”²².

Ion G. Sbiera a fost o figură importantă în rândul fruntașilor români implicați în lupta pentru apărarea drepturilor bisericii românești, fiind ales în structura organizatorică încă de la cea dintâi Adunare poporală consacrată autonomiei bisericii, desfășurată în 11/23 iunie 1870, sau chiar mai devreme, în luna aprilie²³ a aceluiași an, când peste 20 de personalități, între care se afla și cărturarul, au pus pe hârtie cele mai usturătoare probleme ce acaparau viața bisericească din Bucovina.

De altfel, cărturarul l-a sprijinit pe Silvestru Morariu Andrievici²⁴, cel care s-a aflat în mod constant în fruntea intelectualilor, dar și a clerului român ortodox

¹⁸ Ilie Groșșianu, *Vinčențiu Babeș*, Timișoara, Editura Regionalei Bănățene „Astra”, 1938, p. 30.

¹⁹ Arhivele Naționale Române, Filiala Cluj-Napoca, Fond personal *Vinčențiu Babeș*, *loc. cit.*, f. 1.

²⁰ *Loc. cit.*

²¹ *Loc. cit.*, f. 1 verso.

²² *Loc. cit.*, f. 2.

²³ Elena Pintilei, *Cărturari ai epocii moderne, I. G. Sbiera (1836–1916)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2023, p. 188.

²⁴ Marian Olaru, *Mișcarea națională a românilor din Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2002, p. 55.

în lupta pentru revigorarea sentimentului național printre români și păstrarea identității naționale, precum și în lupta pentru redobândirea drepturilor bisericii, atât în calitate de deputat în Parlamentul imperial, cât și în aceea de Mitropolit al Bucovinei (1880–1895).

Dezamăgirea lui Sbiera era fondată. De-a lungul vremii, un real sprijin politic pentru românii bucovineni venise din partea fraților Hurmuzachi care, în 1889, nu mai erau în viață. Alexandru Hurmuzachi murise în 1871, în Napoli, Italia; Eudoxiu Hurmuzachi, în 1874, în Cernăuți, Austro-Ungaria, iar în 1882 românii aveau să-l piardă și pe Gheorghe Hurmuzachi.

Scrisoarea la care facem referire în acest material, după cum am menționat mai sus, nu a fost publicată integral, fiind omise două fragmente. În anexă se regăsește scrisoarea semnată de Sbiera în pragul sărbătorilor de iarnă din 1889, și am ales să evidențiem fragmentele ce lipsesc din volumul de corespondență îngrijit de Mihail P. Dan și George Cipăianu.

Să fi fost oare un act de cenzură?

Cert este faptul că se impune aprofundarea cercetărilor pentru a fi identificat cât mai mult din corespondența purtată de I. G. Sbiera cu Vinčențiu Babeș.

Anexa

[I. G. Sbiera către Vinčențiu Babeș] în: ANR, Filiala Cluj-Napoca, Fond personal *Vicențiu Babeș*, Ion G. Sbiera către Vinčențiu Babeș [Mult stimat și iubite domnule Babeș!], nr. 455, f. 1–2 verso.

[Cernăuți, 20 decembrie 1889]

„Mult stimat și iubite domnule Babeș!

Scrisorile D-tale dintr-a 15/27 Noemvre a. c. m-au surprins foarte plăcut; le-am citit cu viu interes; am recunoscut de îndată pre vechiul apărător al cauzei naționale luptându-se și la bătrânețe cu statornicie și bărbăție, cu însuflețire juvenilă, pentru realizarea idealurilor sale: zdrobirea dușmanului secular și triumful cauzei naționale!

Mi-am zis: Iată caracter antic și de criță pre carele nimica nu este în stare să-l abată din calea sa, de la aspirațiunile sale.

Suntem de acord în simțăminte, idei și aspirațiuni. Dar vedem oare tot pre aceiași dușmani? Găsim oare că pericolul ne amenință cu peire numai dintr-o parte? Presântă-ni-se oare starea lucrurilor de față în același mod? – Iată întrebări asupra cărora am cugetat și cuget neconținut, de când am primit prețioasele D-tale scrisori. Nedumerirea ce am simțit-o în mine, pe lângă alte piedici, m-a făcut să întârzii cu răspunsul. Îmbulzit însă din nou prin carta de corespondență din 3/15 dec. a. c., iată că vin a-mi descoperi nedumeririle mele.

Eu văd o ură neîmpăcată între Franția și Germania, și o rivalitate nespūsă; una se luptă spre a dobândi ce a pierdut într-un moment de zăpăceală: pozițiunea

diplomatică și o parte din teritoriu, iar cealaltă caută să-și apere ce a câștigat într-un avânt de însuflețire națională: unitatea și preponderența politică. – Cam egale în puterile de luptă, fiecare îmbla după soți și sprijinitori. Una s-a aliat cu Austro-Ungaria și Italia, ca să se apere și să țină pacea, iar cealaltă a întins colosului rusesc mâna ca să rumpă pacea și să atace pe rivala sa.

Noi românii abia am pus temelia pentru un stat unitar național; acest grăunte încă n-a prins rădăcini puternice, nu s-a dezvoltat încă până la acea tărie și tenacitate ca să reziste cu succes vijeliilor ce s-ar ridica asupra lui, fie dinlăuntru, fie din afară.

Românii de sub coroana sântului Ștefan, neuniți între sine în conduita politică, sunt în neînțelegere și luptă pe cuțite cu elemântul domnitoriu, cu maghiarii, fără de a fi ajuns la împăcare și conțelegere cu sârbii, croații, slovacii și sașii, pentru salvarea intereselor proprie naționale.

Noi românii din Bucovina, neconsolidați între noi, suntem în lupta pe moarte și viață cu elemântul slav carele, favorit de jidano-nemți pe față și pe ascuns, face cuceriri înspăimântătoare și se extinde în mod nemaipomenit.

În fața acestei situațiuni foarte neîncurajatoare, ce să facem noi oare? Cum să ne purtăm? Cui să întindem mâna spre scăpare și mântuire? Franțuzo-rusului? Germano-italianului? Sau să ni căutăm de treabă, să ne înțelegem și să ne consolidăm mai întâi noi între noi, să vedem de interesele noastre locale naționale, și apoi să intrăm în combinațiuni cu alții?

Și una s-o facem și alta să n-o negrijim ar fi poate cel mai nimerit răspuns, dacă am fi în stare să urmăm așa!

Dar îmi vei zice: ce au de a face toate aceste nedumeriri politice cu abonamentul la o biată foaie, care se oferă a ne apăra interesele în fața lumii cu un preț așa de mic, cu 50 de abonamente, și a contribui prin combinațiuni îndrăznețe la desputerirea unui dușman aprig și secular?

Tocmai pentru că ni se oferă singura, mă tem și mai tare, și mi-i frică mult, ca nu cumva în schimbul unui dușman curajos, dar'[mir?], să ne trezim deodată cu altul în spate mult mai formidabil și mai copleșitoriu, decât este acela de carele am dori să ne cotorosim!

Am primit până acum un singur număr din foaiea aceasta, numărul din 12 Dec. a. c. Citind m-am întărit și mai tare în temerile mele. Am găsit că foaiea aceasta este o foaie panslavistică care caută a deștepta și a întreține o solidaritate între toate semințiile slavice, locuiesc ele la miazănoapte sau la miazăzi, la apus sau la răsărit, a le predespune pre toate, și cu deosebire pre cele de la amiazăzi, a se pleca busduganului rusesc și conducerii lui, sau a le întruni sub o Austrie slavă. Dar Austro-Ungaria, oare slavă este? Pe această temelie scoposesc redactorii foii franțuzești să reconstruiesc Austro-Ungaria de astăzi după o luptă victorioasă cu Nemții? ... ea oare aceasta în interesul nostru național? Ce este oare mai priincios intereselor noastre naționale, o Austrio-Ungarie dualistă de astăzi, carea mâine poimâine poate să devină, în mod firesc, federalistă? Ori o Austrie unitară, dară slavă?

Sămțul meu mi se revoltă când cuget ca ni se prepară, sau că ne așteaptă un înec grandios în marea slavică? Dar unde sunt atunci luptele noastre seculare, nu politice, doar culturale, în contra acestui elemânt puternic și vânjos, carele a absorbit atâta sânge nobil din corpul nostru național, și carele a lăsat în graiul nostru atâtea urme neșterse? Eu întrevăd, dacă ni-a da geniul Românilor vieța îndelungată și tărie nesfârșită, eu întrevăd lupte uriașe cu acest elemânt numeros și puternic, nu numai culturale ca până acum, ci chiar politice naționale, cam în modul cum se luptă astăzi Franțujii în contra Germanilor cu cari sunt încuscriți!

Pe lângă aceste nedumeriri politico-naționale mai sânt și alte cause cari îngreue abonarea la o foaie franțuzască pe la noi. Publicul nostru cititoriu nu pricepe franțuzesce. Cine mai învață câte ceva sunt puținii boieri care ne-au mai rămas. Cu aceștia însă nu mă prea întâlnesc în timpul de față, fiindcă nu aprob purtarea lor politică în dieta țării, căci nu este precum ar pretinde interesele noastre politice naționale, și fiindcă ei nici nu caută a se pune în coînțelegere cu noi.

Mitropolitul nostru, deși cu intențiuni bune, nu poate lucra nimica, parte fiindcă se crede mai presus de orice sfat nedependent, și parte fiindcă este înconjurat și sfătuit de oameni cari, din neiscușință sau din rea credință, îi paralizază acțiunea, sau îl împing pe căi cari îl compromit în fața guvernului și a publicului. După întoarcerea deputaților noștri de la Viena, pe timpul sărbătorilor, se proiectează niște consfătuiri. Vom vede, ori de se vor realiza, și ce va mai ieși și din acestea!

Pe timpul zilirii delegațiunilor, cari de astă dată se vor întruni, mi se pare, la Pesta, vei face bine dacă ai căuta prilej să te întâlnești cu delegatul nostru și să vă înțelegeți împreună la ceea ce ar fi de făcut. Te prevestesc însă că Români de aici sunt coînțeleși cu constelațiunea politică internațională de astăzi, și că n-ar dori să fie schimbată în vreun sens care să aducă Rusiei folos și preponderență.

Cât despre mine, Te împuternicesc ca să mă abonezi la acea foaie, deocamdată numai pe jumătate de an; prețul abonamântului Ți-Ivoiu trimete mai târzior. La redacțiunea „Revistei politice” am scris ca să trimeată la Paris regulat câte un număr, sperând că și foaia parisiană îi va trimete în schimb câte un număr. Atâta pot face pentru acum.

Generalul petrece în pace și sănătate în Cernăuți. Îi poți scrie orișicând fără altă indicare pe înveliș decât simplul numele lui oficial; scrisoarea i se va înmâna numaidecât, căci are locuință oficială cunoscută, casa imperială destinată anumea pentru comandantul-general.

Salutându-Te cordial și respectuos și dorindu-Ți tot binele pentru present și viitoriu, și îndelungată viață, rămân

în Cenăuț, într'a 20 decemvre 1889
al Domniei Tale devotat,
Dr. I. Sbiera”

Dr. J. S. Brin în Comitetul de redacție
 din 24, reg. B. S. S.

IV nr. 455

60.

Mulțumim și iubite domnule Babeș!

Scrisorile D. Tale din 15/17 Noembrie a.c. m'au surprins foarte plăcut, le-am citit cu
 viu interes; am recunoscut deintâlnă pre verbul aparatoriu al cauzei naționale lup,
 tendința și la botinele cu statornicie și barbație, cu însuflețire juvenila, pentru
 realizarea idealurilor sale; redobândirea dignității seculare și triumful cauzei naționale.
 Mi-am spus: Ealta caracter autic și de orîșă pe carele nimice nu este în stare să îl abată
 din calea sa, dela aspirațiile sale.

Suntem de acord în simțăminte, în idei, și aspirații. Dar vedem oare tot pe aceeași
 dușmani? Găsim oare ca pericolul ni amenință cu peire numai dintr-o parte? Prostin
 la rîu care starea lucrurilor de față în același mod? — Ealta întrebări asupra carora
 am cunoscut și ungel necontenit decind an primul prefăcusele D. Tale scrisori. Nedumerirea
 ce am simțit în mine, pe lîngă alte pîedici, m'a făcut să întarziu în rotirustul în
 bulgărit înca din nou prin carta de corespondență din 2/5 Dec. a.c., ealta ce vin a mîi des
 coperi nedumeririle mele.

Ei vad e una neîmpacata între Franție și Germanie, și o rivalitate neputa, una se
 lupta spre dobîndirea ce a pîedidul într-un număr de țări cealte: poliție, unca dipl.
 matică și o parte din teritoriu; ealtă cealtealte cauto saji apere ce a caștigat într-un
 avînd de însuflețire națională: unitatea și preponderanța politică. — Cam egale
 în pîburile de lupta, fie care împîbla după cost și eprijitori. Una s'a aliat cu Austria
 Ungarie și Italia, ce sa se opere, și sa fîno pacea; ealtă cealtealte a întins colosul
 lui rusele mina ce sa rupa pacea și sa abate pe rivala sa.

Noi Romîni abia am pus bîntea pentru un stat unitar național; acest pre
 unte înca n'a prins rădăcină puternică, nu s'a devotat încă pîna la această țară și și
 naționalitate ce sa reside în succes vijelivitate ce s'ar rădăcă asupra lui, și de la unca

fie din afară.

România de sub coroana simbolului Ștefan, reunită între sine în conduita politică, s'nt în neînțelegeră și lupta pe cufite cu elementul dominitoriu, cu Maghiarii, pentru de a fi ajuns la împacare și confederați cu Serbii, Croații, Slovaci și Bașii, pentru salvarea intereselor proprii naționale.

Noi România din Bucovina, reconșolidată între noi, s'ntem în lupta pe moarte și vi, cașă cu elementul slavico carele, favoritul de Jidani - Români pe fașă și pe acuat, și, ce ucerim înșpăimântătoare și se estinde în mod nemăsurător.

În fașă acestei situașii foarte neîncurajătoare, ce se facem noi oare? Cum se ne purtăm? Cui se întindem mîna spre scopare și mîncăire? Franșudo - Rusului? Germano - Italianului? Sau se ni caștam de treaba, se ne înțelegem și se ne consolidăm mai întîiu noi între noi, se vedem de interesele noastre locale naționale, și apoi se întăim în combinașii cu alșii?

Și una și facem și alta se no negrijim ar fi poate cel mai nemeșit raspuns, dacă am fi în stare se urmăm așa!

Dar' imi veș dice, ce ni de a face toate aceste nedumeriri politice cu abonamîntul la o bicătoa pașă care se oferă se ni apără interesele în fașă lumii cu un prof. așă de mic, cu so de abonamînta, și a contribușii, prin combinașii îndrăzneșe, la despușterirea unui dușman agrig și secular?

Toomai pentru ce se se oferă șingura, ma tem și mai hără, și miș și fîca mult, ce nu cumve în schimbul unui dușman curajos, dar' mic, se ne treșim deodată cu altul în șpate mult mai formidabil și mai complex, totuș, decît este acela de carele am dorș se ne cotoroșim!

Am primit pîna acum un șingur număr din șășă această, numărul din 12 Dec. a. c. Cî lîndul m' am întors și mai lare în șperșă mele, Am gășit cu șășă această cele șășă, ce parșlavice carele caula a desșă și a întrefine o solidaritate între toate semșă șășăle slave, locueșă ele la mică și noșă sau la mică și, la apus sau la răsărit, a le prodășpuna pe toate, și un deșchirșă pe cele dela amică și, a se plecă busdușășă

2)

rustice și conducereii lui, sau a le înfrunți sub o Austrie slavă. Dar Austro-Ungarica, oare slavă este ea? Pe această temelie scoposele redactorii poziției francofunde să se reconstruiască Austro-Ungarica de astăzi după o luptă victorioasă cu Nemții? Să de-
ce oare această în interesul nostru național? Ce este oare mai priincios intereselor
noastre naționale, o Austro-Ungarie dualistică de astăzi, carea mine poimine poate
sa devină, în mod fiasco, federalistă? ori o Austrie unitară, oare slavă?

Sîmful mîeu mi se revoltaa că nu se pregătea, sau că se aştepta un imbec
grandios în marcia slavă! Dar unde sînt ^{Cau politica de cultură,} alunele luptate noastre seculare, încontra
acestui element puternic și vîrjot, carele a absorbit atîta sînge nobil din corpul no-
stru național, și carele a lăsat în graul nostru altele urme nestere? Cu interese,
daca n-ă dă genul Romînilor vică îndelungată și terie nesfîrșită, cu interese lupte
urîște cu acest element numeros și puternic, ^{lupte} în rîmă culturală sa plă' așu, și chiar
politica națională, cum în modul cum se lupta astăzi Franțuții încontra Germanilor
cu cari sînt înescuși!

Pe cînga aceste redumeri politice naționale mai sînt și alte cauze cari îngreună abo
marcia la o poziție francofunda pe la noi. Publicul nostru cîltorî nu pricepe francofunda. Cîno
mai învață cîte ceva și în pușină toieni cari n-ă mai romani. Cu acestia însă au me
prea înțelneș în timpul de față, fiindcă nu aprob punerea lor politica în dicta fariș, rai
nu este precum ar pretinde interesele noastre politice naționale, și fiindcă cî nîc nu caula
a se pune în confederație cu noi. Mitropolitul nostru, de și cu intențîni bune, nu poate lîșii
nimica, parte fiindcă se crede mai pro rus de orice sfad nepependent, și parte fiindcă este în
conjuraș și sfakînd de oasne cari, din neiscușînta sau din rea credinșă, îl paralizăză
facțiunea, sau îl împing pe cari cari îl compromit în fața guvernului și a publicului.
După întoarcerea deputașilor nostri dela Vicara, pe timpul serbatorilor, se propoștea
de nîc confederație? Vom vedea, ori de se vor realivă, și ce va mai aș și din acestia!

Pe timpul de lîrî delegașilor, cari de alta dala se vor întruni, mi se pare, le Petre,
vai face bine dala ai cantă prîj prilej se de înțelneșii cu delegașul nostru și se

va înfelegi împreună la aceea ce ar fi de facl. Te prevestau însă ca România de aici s'nt
confesi cu constelațiunea politică internațională de astăzi, și ca n'ar dori să fie schimbata
în vreun sens care să aducă Rusiei folos și preponderanță.

Cât despre mine, te împunțaricesc să mă abonezi la acei foaie, deocamdată numai pe ju
matate de an; prețul abonamentului îl voi trimite mai târziu. La redacțiunea „Revii
stei politice” am scris ca să trimeată la Paris regulat câte un număr, sperând ca și foaiea
parisiană să va trimite în schimb câte un număr. Altfel pot face pentru acum.

Generalul pretrece în pace și sănătate în Cerneat. Îți poți scrie oricând pentru că alți indii
care po în valiză deși simplu numele lui oficial, scrisoarea și se va trimitea numai deșit, ca
are locuința oficială unsoasă, casa imperială destinată anume pentru comandantul
general.

Solu l'indu-te cordial și respectuos, și dorindu-ți tot binele pentru prezent și viitoru,
și îndelungata viață, rămân

în Cerneat, în no 20. Decembrie 1889

al României Tale de vobal

I. G. Sbiera

ROMANIA
ARHIVELE NAȚIONALE
CLUJ

BIBLIOGRAFIE

1. „Analele Academiei Române”, Seria II, Tom V, *Ședințele ordinare din 1882–1883 și Sesiunea Generală a anului 1883*, Secțiunea I, *Partea Administrativă și Dezbaterile*, București, Tipografia Academiei Române, 1884.
2. „Analele Academiei Române”, Seria II, Tom XV, 1892-1893, *Partea Administrativă și Dezbaterile*, București, Lito-Tipografia Carol Göbl, 1893.

3. „Curierul de Iasi”, 1876.
4. „Familia”, 1886.
5. „Foaea Societății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina”, 1865.
6. Cipăianu, George, *Vincentiu Babeș*, Timișoara, Editura Facla, 1980.
7. *Corespondența lui Vincentiu Babeș. Scrisori primite*, ediție îngrijită de Mihail P. Dan și George Cipăianu, Cluj Napoca, 1976.
8. Eminescu, Mihai, *O scriere critică*, în: „Albina”, an V, nr. 3, 1870.
9. Eminescu, Mihai, *O scriere critică*, în: „Albina”, an V, nr. 4, 1870.
10. Eminescu, Mihai, *Opere. Publicistică 1870–1877*, vol. IV, ediție îngrijită de D. Vatamaniuc, București, Editura Național, 2010.
11. Groșșianu, Ilie, *Vincentiu Babeș*, Editura Regionalei Bănățene „Astra”, Timișoara, 1938.
12. M. -N., *O carieră politică și culturală: Vincentiu Babeș*, în: „Convorbiri literare”, an XLI, nr. 2, 1907.
13. Olaru, Marian, *Mișcarea națională a românilor din Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2002.
14. Petrino, Dimitrie, *Puține cuvinte despre coruperea limbei române în Bucovina*, Cernăuți, 1969.
15. Pintilei, Elena, *Cărturari ai epocii moderne, I. G. Sbiera (1836–1916)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2023.
16. Serviciul Județean Cluj al Arhivelor Naționale ale României, Fond Personal „Vicențiu Babeș” 1849–1919, Nr. 455, *I. G. Sbiera către Vincentiu Babeș* [Mult stimată și iubite domnule Babeș!].